

Васил Балев

Из Свладище

(пиеса за мъж и жена)

Купчина дрипи.

ЖЕНАТА. Не разбирам защо се държи така. Колкото и да опитвам. Какво му става? И друг път е мълчал с дни, но така... Нито говори, нито ме поглежда. Варно, че преди десетина дни се скарахме за нещо, дори не помня точно за какво, но не разбирам. Пътуваме онзи ден с влак. Отиваме да видим майка му. Винаги ходим за рождения ѝ ден, винаги пътуваме с влак, защото и двамата харесваме влакове. Седим един до друг в купето. Срещу нас – човек някакъв. Двамата се заговарят. Чета, но ги слушам. Той, *мъжът ми*, казва. Трябва да сме внимателни към жените си. Навреме внимателни. Разбрах това, но късно. Жена ми почина. Хвърли се под влака. Толкова ми липсва. И като каза това, почти се просълзи. Не можах да повярвам! Какво му става?! Седя до него. от плът, от кръв, а той разказва на един непознат, че съм се хвърлила под влака. Вцепених се. Не можах да изрека и дума. А той, *мъжът ми*, се обърна към мен, извини се, че ставам свидетел на подобен разговор, но му било толкова тежко, че можел да сподели само с непознати. И какво, мислите, отговорих? – Моля ви, не се притеснявайте. Хора сме. Представяте ли си? Хора сме. Изминаха десетина минути и отново започна. колко зле му било, че ме покосила болестта. – Нали под влака е скочила съпругата ви, пита деликатно онзи. – Да, но беше болна. Тежко болна. Не знаех какво да правя. Като отидохме при майка му, мълчи тържествено, траурно. Дъвче телешко, отпива чилийско и току спре, става и ходи да я прегръща. Тя само питаше с поглед. После майка му също започна да скърби за мен. Много е убедителен. На връщане цял час се взираше в една моя снимка на телефона си. Бяхме сами в купето. Питам, крещящ срещу него, блъсках го – нищо. Извиках кондуктора за свидетел, че съществувам. Аз съм само кондуктор, каза той, приближи билета до едното си око и ехидно ме погледна през дупчицата. Щом се прибрахме, малко се успокоих. Ще мине, казвам си. Това е нелепо. Винаги е бил налудничав. Дори му подадох чаша чай, която той пие. *Аз му подадох чай, той го пие.* Физически. Ето, всичко се оправя. А той разлиства вестник (никога не чете вестници, не знам защо купи един от гарата) – и отново този отсъстващ, отчаян поглед. Питам какво става. Нищо. Все така мълчи, не ме поглежда. Като минавах зад стола му, надзърнах във вестника и се потресох. На една от страниците с некролози виждам снимката си. Огромна. Черно-бяла. Лично той ме снима веднъж пред една вековна секвоя, въпреки че много се съпротивлявах. Няма нужда да казвам, че започнах отново с въпросите, умолявах да ми обясни. Това ли е твоят начин да ми

Васил Балев (1985, Карлово) е поет и журналист. Завършва българска филология в СУ „Св. Климент Охридски“. Редактор във вестниците „Труд“ и „Преса“. Печелил е наградата за поезия на фондация „Св. Климент Охридски“ (2007), два пъти втора награда на националния конкурс

„Биньо Иванов“ (2008, 2009), отличен е като Млад поет на годината от Министерството на културата (2007). Автор на стихосбирките „Пуловер до звездите“ (2005) и „Злак“ (2011, награда за млад автор на конкурса „Иван Николов“).

кажеш, че се разделяш с мен, извиках. Това е значи, разделяш се с мен. Излях все още горещия чай върху главата му и напуснах стаята. Ако имахме дете, нямаше да е така, мислех си през сълзи в тъмното. Как щеше да убеди детето ни, че майка му вече не е сред живите, докато майка му, същата тази майка, го храни, разказва му приказка, или просто го милва по косата? Не би посмял. Мамо, как така, хем си тук и те докосвам, хем си някъде в небето и татко плаче за теб? Не разбирам. Но ние дете нямаме... Реших да се обадя на баща ми. Какво можеше да направи той, на толкова километри разстояние? Ало. Татко. Аз съм. Като си представих как изговарям аз съм, потръпнах. Няма да се обаждам. На никого. Взех приспивателно и се завих презглава. На сутринта ме посети една позната. Една от малкото, които познавам тук. Разказах й всичко. Всъщност кой може да ни убеди в нашето съществуване, каза. Тъпачка. Тогава в стаята влиза той, *мъжът ми*. Поглежда към нея, прегръща я. Веднъж ми каза, че теб чувства като своя най-добра приятелка, промълвява. Ще липсва на всички ни. Побеснявам на място! Толкова се възмуствам от кретенските му изпълнения, че не мога да помръдна. В началото *моята най-добра приятелка*, която трудно понасях, ме гледа с недоумение. После започва да разбира нещо, което аз от цяла седмица се опитвам да разбера, но не мога. А той се притиска в нея. Започва да души като болно животно мишниците й, мачка гърдите, отпуснатия корем, а сълзите му капят върху нейните оголени бедра. Ей... Ей! Какво правите?! Тук съм! Жива съм! Дърпам я за ръката, удрям няколко плесници на тази подла, похотлива пихтия. Продължават. Направиха го на сантиметри от мен. Беше гъсто, отчаяно съвкупление. Докато противно оголваш венците си, тя постоянно шепнеше, че той винаги може да разчита на нея, винаги ще го утеши, все пак е загубил жена си, тя – най-добрата си приятелка. Не успях да понеса това. Излязох. Вървах, докато си представях как техните въздишки полепват на гнусни, влажни петна по тавана. Започвам силно да се съмнявам в своя разсъдък. Блуждая по улиците като невменяема. Търся да срещна някой познат, само здравей да ми каже, да ми докосне ръката, да се увери в живата ми, пулсираща плът, в гласа ми. Не срещам никого. Непознатите ме отбягват. Гадни статисти! Общество от статисти на минимална надница, които имитират живота си! Приближавам един човек. Извинете... извинете, че така ви спирам на улицата. Знаем, че не се познаваме, но мога ли... Отминава. Една дума кажете! Не казва. Никой не ме поглежда. Изведнъж виждам купчина дрипи на тротоара, нещо мърда отдолу. Ритвам купчината. Извинете. Ще ви дам двайсетачка, ако... Оттам изниква сънена клошарка. Не мога да определя каква е, откъде.

Бежанка? Този град се напълни с бежанци. Извинете. Двайсет ще ви дам, ако... А клошарката ме гледа с недоумение, бута в ръката ми петдесет и изчезва нанякъде. Полудях, казвам си, докато се вирам в банкнотата, в купчината дрипи. Една непонятна тъга ме притиска, тежи. И тогава... не знам защо... не знам как... просто ми хрумва... Събличам се. Хвърлям своите дрехи на тротоара. Навличам дрипите и се връщам към къщи. Блуждая. Все още не знам как... Дълго избирам място. Не, не тук; по-добре... леко встрани... Той минава всеки ден по един и същи път. Колко пъти сме се прибирали заедно. По един и същи път. Сядам на тротоара. На две преки от дома ни. Чакам го. Ще мине оттук, знам. Щом иска да... Боже мой... възможно ли е наистина... как е възможно да...

Тъмнина.

1.

Жената в клошарски дрипи. Влиза Мъжът.

ЖЕНАТА. Извинете. Извинете, господине. Ако имате дребни. Помогнете.

Мъжът я поглежда. Пауза. Изважда портфейла си. Остава пред нея банкнота.

МЪЖЪТ. Заповядайте.

Жената взима банкнотата и методично я къса.

МЪЖЪТ. Но какво правите? Защо късате парите?

ЖЕНАТА. Какво късам?

МЪЖЪТ. Парите ми? Защо ги късате?

ЖЕНАТА. Вашите пари съм скъсала?

МЪЖЪТ. Какво е това? Поискахте дребни. Аз ви оставих двайсет, а вие ги късате. Това е...

ЖЕНАТА. Звучите така, все едно късам цветя от градината ви. Много сте претенциозен.

МЪЖЪТ. Това е... много обидно...

ЖЕНАТА. Нали ги оставихте на мен? Значи са мои и мога да правя с тях каквото пожелаля.

МЪЖЪТ. Вероятно е така. Поне да бяхте изчакали да отмина. Да не виждам, че ги късате.

ЖЕНАТА. Защо?

МЪЖЪТ. Защото е обидно. Дори незаконно.

ЖЕНАТА. По кой закон? Цитирайте точно.

МЪЖЪТ. Не мога да цитирам, но има такъв закон, в който се казва, че е незаконно да се унищожават пари.

ЖЕНАТА. Вие откъде знаете?

МЪЖЪТ. Как откъде? Чувал съм.

ЖЕНАТА. Нима сте толкова наивен, да вярвате на слухове? Вие изобщо чели ли сте закона?

МЪЖЪТ. Не съм. Изобщо не съм го отварял. Но всеки знае, че...

ЖЕНАТА. Значи законът, по който живеете, е слух?

МЪЖЪТ. Не отклонявайте въпроса. Вие скъсахте парите, които ви оставих в знак на добра воля. Които вие поискахте.

ЖЕНАТА. Ако са мои, мога да правя с тях каквото пожелая.

МЪЖЪТ. Обидно наистина. Ами ако това са последните ми пари?

ЖЕНАТА. Наистина ли са последните ви пари?

МЪЖЪТ. Не там е въпросът.

ЖЕНАТА. А къде?

МЪЖЪТ. Не е там.

ЖЕНАТА. По-добре ли щеше да бъде, ако взема парите, купя нож и наръгам някого? Излиза, че вие сте инвестирали средства в едно убийство.

МЪЖЪТ. Кого да наръгате?

ЖЕНАТА. Вас примерно.

МЪЖЪТ. Защо мен да ме наръгате?

ЖЕНАТА. А кого? Някой друг? Значи, все другите да ги убиват, вие да си седите жив.

МЪЖЪТ. Някой ви дава последните си пари, вие искате да го наръгате. Що за благодарност.

ЖЕНАТА. Нали не са последните?

МЪЖЪТ. Не са.

ЖЕНАТА. Тогава?

МЪЖЪТ. Казах го, за да засиля ефекта. Пък и казах „някой“, не – „аз“.

ЖЕНАТА. Разбирам. Извинете, господине. Да имате дребни? Помогнете ми с малко дребни.

Пауза.

МЪЖЪТ. Какво искате от мен? Вие сте ужасна. Току-що скъсахте двайсетачката, която ви оставих в знак на добра воля. Кой оставя по двайсет? А сега имате наглостта да ми искате още. Това е смехотворно. Вие се подигравате с мен. От самото начало.

ЖЕНАТА. А искате ли аз да ви дам малко пари? Ако онези, които твърдите, че скъсах, бяха последните, мога да ви услужа.

МЪЖЪТ. Отивам си. Вие явно... И защо искате от мен пари, като имате?

ЖЕНАТА. Нямам нищо.

МЪЖЪТ. Току-що ми предложихте да ми дадете.

ЖЕНАТА. Нямам нищо. Предложих ви, но нямам нищо. Разбирате ли, господине... Нямам нищо. Да, вие много добре разбирате.

Пауза.

МЪЖЪТ. Вие ми се подигравате. Сигурно ви се е случило нещо... нещо много неприятно... Кое то ви принуждава да се държите така. От отчаяние.

ЖЕНАТА. Вас какво ви интересува? Нали вие сте си добре.

Пауза.

МЪЖЪТ. Не съм. Изобщо не съм. Наскоро загубих жена си. Изобщо не съм на себе си.

ЖЕНАТА. Загубили сте жена си?

МЪЖЪТ. Не знам как стана. Внезапно. Живееш с някого. Свикваш да го виждаш всеки ден. Да го докосваш. И – изведнъж. няма го. Знаете ли, вие ми напомняте за нея. Затова ви оставих толкова. Без да се замисля. Иначе не давам така лесно.

Пауза.

ЖЕНАТА. Напомням ви за жена ви?

МЪЖЪТ. Да, доста.

ЖЕНАТА (*с едва сдържан гняв*). Как почина тя? Извинете. Не исках да ви разстройвам.

МЪЖЪТ. Все още ми е толкова тежко. А вие? Съжалявам, ако съм груб, но как се оказахте в това положение?

ЖЕНАТА (*с едва сдържан гняв*). В кое положение?

МЪЖЪТ. Да живеете на улицата.

Пауза.

ЖЕНАТА. Аз не живея на улицата. Аз не живея никъде.

МЪЖЪТ. Какво имате предвид?

ЖЕНАТА. Аз изобщо не съществувам.

МЪЖЪТ. Как така – не съществувате?

ЖЕНАТА. Така. Буквално. Няма ме.

МЪЖЪТ. Но нали ви виждам? Как така ви няма?

ЖЕНАТА. Какво виждате?

МЪЖЪТ. Вас.

ЖЕНАТА. Коя съм аз?

МЪЖЪТ. Не знам. Не ви познавам. Но със сигурност ви виждам.

ЖЕНАТА. Не ме познавате?

МЪЖЪТ. Откъде да ви познавам?

ЖЕНАТА. Но ме виждате?

МЪЖЪТ. Виждам ви. Съвсем ясно.

ЖЕНАТА. Добре. Това, като за начало, е добре. (*Почти шепнешком.*) Садист! Подъл нещастник!

МЪЖЪТ. Какво казахте?

ЖЕНАТА. Нищо.

МЪЖЪТ. Бих ли могъл да направя нещо за вас?

ЖЕНАТА. Тоест?

МЪЖЪТ. Да ви помогна някак, ако не го сметнете за обидно.

ЖЕНАТА. Защо повечето хора си мислят, че човек, който си седи на улицата, непременно има нужда от помощ?

МЪЖЪТ. Но нали вие ме помолихте за дребни? Значи...

ЖЕНАТА. Но нали ви спасих? Скъсах парите, за да не купя ножа?

МЪЖЪТ. Кой нож?

ЖЕНАТА. С който да ви убия.

МЪЖЪТ. Вижте. Мисля да тръгвам.

ЖЕНАТА. Къде?

МЪЖЪТ. Вкъщи.

ЖЕНАТА. Искате да кажете, че ако сега тръгнете нанякъде, можете да се приберете вкъщи?

МЪЖЪТ. Как така? Естествено, че мога.

ЖЕНАТА. Вие сте гений.

МЪЖЪТ. Гений съм, защото мога да се прибера там, където живея?

ЖЕНАТА. Точно така. Да имате дом, позната точка в неизвестното, празно поле – и никога да не губите пътя до нея... Това наистина е гениално.

МЪЖЪТ. Какво имате предвид? Всеки знае къде живее.

ЖЕНАТА. Вие накъде сте?

МЪЖЪТ. Натам.

ЖЕНАТА. И сте сигурен, че ако поемете в тази посока, ще стигнете дома си? Че това, което стои в паметта ви като ваш дом, е все още там? Та пространството се променя постоянно, не го ли знаете? Пространството е неизвестно.

МЪЖЪТ. Неизвестно? Живея в този град от 40 години.

ЖЕНАТА. И си мислите, че го познавате?

МЪЖЪТ. Доста добре.

ЖЕНАТА. Ами да направим така. Тръгнете към къщи. Като стигнете (което е много съмнително), вземете нещо от дома си. После се върнете при мен, за да ми докажете, че сте били там.

МЪЖЪТ. Съжалявам. Трябва да вървя.

ЖЕНАТА. Не ви стиска.

МЪЖЪТ. Вие – сериозно ли?

ЖЕНАТА. Напълно.

МЪЖЪТ. Какво да взема?

ЖЕНАТА. Някоя от вещите на жена ви.

МЪЖЪТ. Как така?

ЖЕНАТА. Вече няма да й трябват.

МЪЖЪТ. Те имат изключителна стойност за мен.

ЖЕНАТА. Донесете зимното палто. Лилавото. Става студено.

МЪЖЪТ. Откъде знаете, че жена ми има лилаво палто?

ЖЕНАТА. Хайде, хайде. Коя уважаваща себе си дама няма в гардероба си лилаво палто?
Е?

МЪЖЪТ. Какво?

ЖЕНАТА. Ще отскочите ли до вкъщи?

МЪЖЪТ. Щом толкова настоявате.

ЖЕНАТА. Сбогом тогава.

МЪЖЪТ. Защо сбогом?

ЖЕНАТА. Едва ли някога ще се видим отново.

МЪЖЪТ. И защо?

ЖЕНАТА. Защото, като поемете сега *към къщи*, както му казвате, не само няма да

откриете пътя дотам, ами ще загубите и посоката към мястото, където се намирате в момента. Даже мисля, че съвсем ще загубите представа къде изобщо се намирате. И тогава ще изпаднете в истерия, в такава вселенска безпомощност, че напразно ще си мечтаете да сте тук, при мен, в този град, този квартал, както сега, но ще бъде късно... Да... Надълбоко в себе си *знаете*, че имам право...

Пауза.